

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Göran Eriksson
063-146272

Beslut
Datum
2007-10-24

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-10638-07

Enligt sändlista

Beslut för naturreservatet Nyvallen Rännberg

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Nyvallen Rännberg
Kommun:	Åre
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Ca 20 km väster om Åre by

Nyvalltjärnen

Foto: Göran Eriksson

Ekonomisk karta:	19C6i, 19C6j, 19C7i, 19C7j
Naturgeografisk region:	30 a Norrlands vågiga bergkulleterräng
Fastighet:	Del av Rännberg 1:36
Markägare:	Privat
Areal:	Totalt 302 ha varav 232 ha produktiv skogsmark
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syfte	3
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	4
Hotbild	5
Natura 2000	5
Skötsel och Förvaltning	6
Ärendets beredning	6
Inskränkningar och föreskrifter	6
Övriga bestämmelser	8
Föreskrifternas ikraftträdande	8
Brand	8
Jakt	9
Yttrande från remissinstanser	9
Hur man överklagar	9

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Nyvallen Rännberg som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet har den avgränsning som framgår av heldragen linje på bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen samtidigt att viss organiserad verksamhet skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen, se övriga bestämmelser.

Naturreservatets namn skall vara **Nyvallen Rännberg**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att bevara befintliga och framtida naturvärden i avsikt att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga** (9010), **Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn** (7140), **Näringsrik granskog** (9050) samt **Dystrofa sjöar och småvatten** (3160) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter. All skogsmark skall lämnas för fri utveckling.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Reservatsförslaget omfattar ett cirka 302 ha stort, relativt lite påverkat område huvudsakligen bestående av grandominerad naturskog, varav något mindre än en tredjedel av arealen (ca 100 ha) har klassats som urskogsartad i naturvärdesinventeringen 2006. Området är lätt kuperat med nivåskillnader mellan 510 och 660 m ö.h. Det är beläget strax nedanför Riksskogstaxeringens fjällnära gräns och utgör ett fint och unikt exempel på den naturliga övergången mellan boreal skog och fjälltaiga i väst-Jämtland. Beståndsåldern i den urskogsartade delen i norr uppgår till minst 150 år och i övriga delar av objektet till omkring 130-140 år.

Berggrunden utgörs av kalkfyllit och kalkglimmerskiffer. Större delen av det föreslagna reservatsområdet täcks av moig morän med inslag av hållmark och en mindre del torv/organogena sediment, vilka är utsträckta i ungefärlig syd-nordlig riktning.

Nyvallen Rännberg är högt beläget i det så kallade Jämtlandspasset där klimatet har en uttalad maritim (oceanisk) prägel, med förhållandevis små temperaturskillnader såväl dygns- som årsvis. Klimatet är relativt kallt och fuktigt och humiditeten är hög. Gran är det dominerande trädslaget. Tillväxten i höjdlägen av detta slag är också relativt låg. De klimatiskt betingade faktorerna i kombination med de skogshistoriska har bidragit till de höga naturvärden som idag finns bevarade i det föreslagna reservatsobjektet. Skogen är ofta gles och trots hög ålder är träden ofta måttligt grova och sällan särskilt höga. Inte sällan uppkommer stambrott på grund av de stora upplegorna i samband med hård vind, vilket har bidragit till den kontinuerliga tillgången på död ved. Den höga humiditeten, skyddet mot mekanisk påverkan och det stora ljusinsläppet gynnar bland annat många lavararter. Området hyser flera sällsynta och hotade arter som är beroende av lång, obruten skoglig (träd-) kontinuitet.

Spår av plockhuggning förekommer i stort sett inom hela området, men likväl besitter skogen en hög grad av orördhet och naturlighet. Lokalt är

granen (*Picea abies*) rikligt draperad med hänglav, mest frekvent av garnlav (*Alectoria sarmentosa*). Lövinslaget beräknas i genomsnitt uppgå till mindre än 5 %, huvudsakligen dominerat av björk (*Betula* sp.), men här finns även solitära sälgar (*Salix caprea*), framför allt i den sydöstra delen. Sälgarna är oftast be vuxna med lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och ibland skrovellav (*Lobaria scrobiculata*).

Död ved av både gran och löv förekommer i varierande omfattning, lokalt är mängden död ved mycket stor, speciellt i utpekade värdekärnor. Ett antal mindre myrar samt en större tjärn, Nyvalltjärnen finns även i området. Söder om den sistnämnda tjärnen finns en gammal övergiven vall, Nyvallen, som håller på att växa igen.

Området avvattnas bland annat genom Nyvalltjärnen via den bäck som rinner vidare ner till Gevsjön, via några mindre bäckar ner till Gevsjöströmmen i väster, i norr genom Lappdalsbäcken och Buttulsbäcken, vilka mynnar i Bodsjön och Tännsjön, vidare genom Tännforsen och Norängesströmmen ner till Indalsälven strax väster om Sta.

Norra delen

Delområdet i det förslagna reservatsobjektets norra del utgörs huvudsakligen av örtrik näringsrik urskogsartad granskog med högorter som nordisk stormhatt (*Aconitum lycotonum*), torta (*Cicerbita alpina*), kransrams (*Polygonatum verticillatum*) och skogsnäva (*Geranium sylvaticum*) på lite fuktigare partier och med inslag av lågorter som bland andra ekbräken (*Gymnocarpon dryopteris*), harsyra (*Oxalis acetosella*), ekorrbär (*Maianthemum bifolium*) och hönsbär (*Cornus suecica*) där det är lite torrare. Kavernularia (*Cavernularia hultenii*), rödbrun blekspik (*Sclerophora coniophaea*), norsk näverlav (*Platismata norvegica*) och gammelgranskål (*Pseudographis pinicola*) är exempel på rödlistade lavar som påträffats här. Därtill finns gott om spår av tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*).

Västra och södra delarna

Dessa delar omfattas av den vackert belägna Nyvalltjärnen omsluten av urskogsartad granskog. Här dominerar lågorter, med inslag av gräs och bärris. Lövandelen begränsas till < 5 % i denna del. Även här finns död ved, stående och liggande, framför allt i delområdets värdekärna, nordost och väster om Nyvalltjärnen. Mindre granar på de skogbevuxna myrarna är ofta hänglavsrika, huvudsakligen be vuxna av garnlav (*Alectoria sarmentosa*). Exempel på påträffade rödlistade arter är gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*), skrovellav (*Lobaria scrobiculata*) och liten sotlav (*Cyphelium karelicum*).

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Tillståndet för de skogslevande arterna försämras successivt i och med

en allt mer omfattande fragmentering och biotopförlust av skogslandskapet. Utarmningen medför uppsplittrade populationer och stor risk för nationellt utdöende av arter. Skogsmarken är relativt opåverkad och ett formellt skydd genom reservatsbildning bidrar till ett bibehållande av en del av regionens biologiska mångfald. Dagens naturvärden är främst knutet till områdets granskogspartier med höga beståndsåldrar och rikligt med död ved av gran.

Nyvallen Rännberg är ett delvis urskogsartat naturskogsområde med höga naturvärden där spår av plockhuggning visserligen förekommer, men där skogen ändå har en ytterst hög grad av orördhet och naturlighet. Omgivande marker är väsentligen präglade av modernt skogsbruk, varför det till föreslagna reservatsområdet ter sig extra värdefullt och skyddsvärt. Områdets naturvärden och skyddsbehov måste även bedömas utifrån dess geografiska belägenhet. Skyddsvärda skogsområden av denna karaktär är uppseendeväckande svåra att finna i en av skogsbruk annars starkt påverkad länsdel.

Totalt har tio rödlistade arter påträffats i området fördelade på kategorierna sårbara (VU) och missgynnade (NT). Därtill kommer ett antal signalarter som samtliga indikerar höga naturvärden.

Av de rödlistade arterna har harticka (*Inonotus leporinus*, NT), rosenticka (*Fomitopsis rosea*, NT), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*, NT), norsk näverlav (*Platismatia norvegica*, VU), gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*, NT), gammelgranskål (*Pseudographis pinicola*, NT), rödbrun blekspik (*Sclerophora coniophaea*, NT), lunglav (*Lobaria pulmonaria*, NT), skrovellav (*Lobaria scrobiculata*, NT) samt liten sotlav (*Cyphelium karelicium*, VU) påträffats i området.

Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna. I länets hittills formellt skyddade områden är skogar med hög bonitet underrepresenterade vilket ytterligare styrker motivet till reservatsbildning.

Hotbild

Nya skogsbilsvägar är indragna i objektet och avverkningar har varit planerade. Nyligen upptagna föryngringsytor finns utanför och direkt i anslutning till föreslagna reservatsavgränsning. Ytterligare fragmentering på grund av planerade avverkningar äventyrar områdets bevarandestatus och är ett hot mot de naturvärden som är identifierade i området.

Natura 2000

Området är inte föreslaget som Natura 2000-område. Dock finns följande naturtyper representerade i området som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000:

- Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 207 ha
- Näringsrik granskog (9050) 25 ha

- Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) 65 ha
- Dystrofa sjöar och småvatten (3160) 3 ha

Justering av de olika naturtypernas arealer kan komma att ske efter avslutad basinventering.

Ingående arter enligt EU: s artdirektiv/annex 1: A 104 *Bonasa bonasia* Järpe, A 108 *Tetrao urogallus* Tjäder, A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Ärendets beredning

Området uppmärksammades under länsstyrelsens naturvärdesinventering av skog 2004. Länsstyrelsen informerade markägarna om planerna på reservatsbildning 2005-09-06. Den 3:e november 2005 inkom en skrivelse från markägarnas ombud som bland annat ifrågasatte den föreslagna arealens omfattning.

Vid länsstyrelsens samrådsmöte med markägarna och deras ombud den 25 augusti 2006 bestämdes att en ny naturvärdesbedömning av Nyvallen Rännberg skulle utföras av länsstyrelsen under hösten 2006. Detta resulterade i ett nytt arealförslag från länsstyrelsen på 302 ha och som skickades till ombudet från länsstyrelsen 2006-09-28. Länsstyrelsen beställde värdering av skogen den 6 oktober 2006.

Den 2 november 2006 inkom en ny skrivelse från markägarnas ombud. Markägarna önskade korrigera framlagt avgränsningsförslag från länsstyrelsen daterad 2006-09-28. Dels handlade det om en ändring av förslaget östligaste gräns, exkludering av areal i dess västligaste del samt behov för nyttjande av befintlig väg och vändplan.

Länsstyrelsen fann inga skäl till någon ändring från förslaget den 28 september 2006 och stod därför fast vid liggande förslag

Överenskommelse om inträngsersättning med markägarna gjordes under sommaren 2007.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att följande skall gälla i reservatet. Nedan angivna inskränkningar och föreskrifter under A, B och C skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra den skötsel och uppföljning som skall genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan. Särskilt skäl för att medge dispens från ordningsföreskrifterna kan även gälla naturvetenskapliga undersökningar, exempelvis i samband med uppföljning av bevarandestatus enligt EU:s habitatdirektiv.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga radiomast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällen/död ved eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
9. Framföra motordrivet fordon i terräng
10. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
11. Placera ut saltstenar i anslutning till källor samt blöt-fuktig mark

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. Jaga bäver, riva bäverdammar eller bäverhyddor
13. Sprida ut kalk på land eller vatten
14. Uppföra nya älgstorn
15. Anlägga skoterled

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av informationstavla på plats som anges i fastställd skötselplan.
3. Tillsyn och uppföljning av utförda naturvårdsinsatser. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och tagande av kollekt för artbestämning i laboratorium.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fälla levande eller stående döda träd samt upparbeta liggande död ved
3. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m

5. Göra åverkan på mark och block
6. Plocka och samla in naturprodukter (vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
7. Insamla evertetrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
8. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området
9. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar
10. Anlägga skoterled

Punkt C3 utgör inget hinder för utövande av jakt.

Punkt C8 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att kortaste lämpligaste körstråk för uttransport väljs.

Övriga bestämmelser

Länsstyrelsen beslutar att organiserat friluftsliv, turistverksamhet eller liknande, som inte omfattas av föreskrifterna under A och C ovan, skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken.

Såväl kommersiell som icke kommersiell organiserad verksamhet omfattas av anmälningsplikten.

Med organiserad verksamhet menas till exempel jaktprov, idrottsarrangemang, besök av stora grupper, återkommande evenemang etc. En grupp med mindre än 15 deltagare som endast ägnar sig åt traditionell vandring eller turåkning vid ett enstaka tillfälle behöver inte anmäla om samråd.

För att säkert hinna behandlas i tid skall den som avser att bedriva verksamheten sända anmälan till Länsstyrelsen senast 6 veckor innan verksamheten avses påbörjas. I normalfallet kan dock samrådet genomföras snabbare. Godkännande av en verksamhet kan ske såväl muntligt som skriftligt och kan avse enstaka tillfällen eller längre tid, i vissa fall flera år.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart.

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Brand

Nyvalen Rännberg uppvisar inga spår efter bränder. För att utföra släckningsinsatser om en spontan brand skulle uppstå skall en släcknings- och bränningsplan ha upprättats av förvaltaren i ett tidigt skede i samråd med den lokala räddningstjänsten. Förvaltaren ansvarar dock för att en sådan bränningsplan utarbetas med lämplig kartsnitt och med brandekologiskt väl underbyggda

rekommendationer angående begränsningslinjer, släckningsmetoder, kritiska geografiska lägen med mera.

Vid spontan uppkommen brand i reservatet bör räddningstjänstens insatsledare så snabbt som möjligt kontakta ansvariga på länsstyrelsens naturvårdsförvaltning för samråd i släckningsarbetet.

Jakt

Jakträttsinnehavaren har att följa gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Åre kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även naturförvaltningsfunktionen, naturskyddschef Håkan Attergaard, länsantikvarie Lillian Rathje, samhällsplanering och boende samt jurist Katarina Nyberg deltagit.

I detta ärende beslutade landshövding Maggi Mikaelsson och naturvårdshandläggare Göran Eriksson var föredragande

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplanlista
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Naturvårdsverket, Vallhallavägen 195, 106 48 Stockholm (3 ex.)
Agnes Velander, Förmansgatan 7 A, 417 57 Göteborg
Anna Velander, Skytteskogsgatan 34, 414 76 Göteborg
Mats Velander, Drakskeppsvägen 45, 183 63 Täby
Märta Velander, Ringvägen 66, 7 trp. 118 61 Stockholm
Åre kommun, Norra vägen 21c, Box 201, 830 05 Järpen
Skogsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Jämtland-Härjedalens Naturvårdsförbund, AnnKristin Holmberg,
Vike 1735, 835 91 Krokom
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Box 366, 831 25 Östersund
Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Naturskydd (5 ex.)